

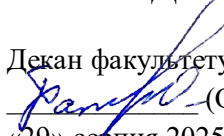
Міністерство освіти і науки України

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету

 (Оксана ПАЛИЛЮЛЬКО)
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інклюзивні та інноваційні технології у туристичній галузі

(назва навчальної дисципліни)

Кваліфікація
освітньо-професійна програма

Магістр історії та археології
Історія та археологія

шифр і назва галузі знань

В Культура, мистецтво та
гуманітарні науки

шифр і назва спеціальності

В9 Історія та археологія

мова викладання

українська

м. Кам'янець-Подільський

2025 рік

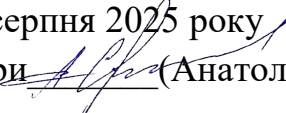
РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Кучеров Г.Г., канд. іст. наук., доцент,

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року
В.о. завідувача кафедри (Анатолій СКРИПНИК)
«29» серпня 2025 року

1. Мета навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: дати студентам базові знання теорії і практики створення інклюзивного (доступного) туристичного продукту, формування уміння і навички техніки обслуговування осіб із особливими потребами, ознайомити студентів із правилами толерантного відношення до усіх споживачів туристичних послуг, навчити умінню правильно застосовувати принципи універсального дизайну, організовувати екскурсійну діяльність для осіб із інвалідністю; надання майбутнім фахівцям знань із теоретичних основ інноваційного менеджменту в туризмі, розроблення та запровадження інноваційного туристичного продукту, використання інноваційних технологій в його формуванні, обслуговуванні туристів; формування навичок застосування нових інформаційних технологій комплектування, просування та продажу турів, формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати автономно. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук. СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології. СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

	СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти. СК 06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області. СК 07 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах. СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями. СК 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології. СК 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики. СК11. Здатність володіти прийомами і методами створення безбар'єрного середовища на об'єктах історичної та культурної спадщини та надавати професійні туристичні послуги категоріям населення з особливими потребами.
--	--

1.3. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології. ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів. ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання. ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн. ПР 10. Планувати та реалізовувати історико-археологічні інновації, впроваджувати їх результати у сферу інклюзивного туризму, доступні для різних груп населення з урахуванням принципів сталого розвитку та охорони спадщини.
--------------------------------------	--

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 3

1.2. Загальна кількість годин – 90

1.3. Кількість модулів – 1

1.4. Кількість змістовних модулів – 2

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна, заочна

2.2. Статус навчальної дисципліни – нормативна

2.3.Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – «Педагогіка та психологія інклюзивної освіти вищої школи», «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль, тема та її короткий зміст
Змістовий модуль 1. Інклюзивні технології у туристичній галузі
Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму. Основні поняття та визначення туризму. Історія та передумови розвитку туризму. Історія розвитку туризму в Україні. Тенденції розвитку ринку туристичних послуг.
Тема 2. Класифікація і функції туризму. Понятійний апарат туризму. Система класифікації туризму. Функції туризму. Фактори, що впливають на розвиток туризму.
Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму. Поняття «інклюзивний туризм». Функції і принципи інклюзивного туризму. Форми, види та напрями інклюзивного туризму. Принципи універсального дизайну.
Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за кордоном Сутність та зміст інклюзивного туризму як засобу соціально-психологічної реабілітації людини у сучасному світі. Соціальний туризм. Санаторно-курортні (оздоровчі) заклади України. Міжнародний досвід розвитку інклюзивного туризму. Перспективи розвитку інклюзивного туризму. Практичні завдання.
Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі Сутність та особливості безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туризмі. Вимоги до створення безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туристичній діяльності. Правові умови розвитку безбар'єрного туризму в світі і в Україні. Безбар'єрний туризм як соціально-економічне явище. Практичні завдання. Відповідність туристичної інфраструктури України вимогам безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю. Оцінка рівня сприйняття стану формування безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю в туристичній діяльності. Цифрова доступність при формуванні безбар'єрного середовища в туризмі. Особливості розвитку безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю. Ефективність реалізації безбар'єрного туру для осіб із інвалідністю. Практичні завдання.
Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами

Поняття «природотерапія». Класифікація основних видів природотерапії. Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму. Практичні завдання.
Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю Взаємодія туристично-інформаційних центрів (ТІЦ) музейних установ та туристів із інвалідністю. Робота об'єднаних територіальних громад з туристами із інвалідністю. Роль громадських організацій в розвитку інклюзивного туризму. Використання цифрових технологій громадськими організаціями для підвищення доступності туристичних послуг.
Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням опорно-рухового апарату. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням зору. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням слуху. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з синдромом Дауна.
Тема 9. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами. Екскурсія як форма інклюзивного туризму. Етапи організації екскурсії. Особливості проведення різних видів екскурсій. Практичні завдання.
Змістовий модуль 2. Інноваційні технології у туризмі
Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі. Основні поняття і визначення. Роль держави, науки та суб'єктів господарювання в інноваційних процесах. Класифікація інновацій у туризмі. Теоретичні засади інноваційного розвитку туристичних систем.
Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі. Інновації в управлінні туристськими підприємствами. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристського продукту. Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Управління інноваціями. Управління знаннями.
Тема 12. Державне регулювання інноваційної діяльності Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні й поширенні інновацій. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у промислово розвинених країнах. Проблеми розвитку наукового потенціалу регіонів України. Законодавчі акти, які регулюють інноваційну діяльність в Україні. Варіанти інноваційної політики в Україні. Державна підтримка інноваційної діяльності в туризмі. Практичні завдання.
Тема 13. Інноваційні проєкти у туризмі. Зміст, види та етапи розробки інноваційних проєктів. Сучасні проєкти сфери гостинності. Сучасні види та форми туризму. Розробка концепції інноваційного проєкту.

Поняття інноваційних проєктів у туристичній галузі. Мета й завдання управління проєктами в туризмі. Теоретичні аспекти управління проєктами у туризмі. Інноваційний та проєктний менеджмент у туризмі. Нові види і форми організації подорожей. Особливості екстремального туризму. Сухопутний туризм. Пригодницький туризм. Повітряний туризм, відпочинок і розваги. Водний туризм. Інші інноваційні напрями в туризмі. Система клубного відпочинку таймшер. Аналіз тенденцій розвитку ринку світового медичного туризму. Практичні завдання.
Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування Особливості і структура сучасних інформаційних технологій у туризмі. Інноваційні інформаційні технології в туризмі. Системи бронювання та резервування. Геоінформаційні технології у туризмі. Цифровий цикл подорожі. Вплив сучасних інформаційних технологій на діяльність туристичного підприємства. Практичні завдання.
Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі. Особливості постіндустріального укладу. Стратегії забезпечення сталого розвитку туризму. Поняття «інвестиційно-інноваційна привабливість» туристичної галузі. Модель інноваційного розвитку туристичних дестинацій в Україні. Практичні завдання.
Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах. Споживчий сектор як основна рушійна сила нової економіки. Планування науково-технологічної роботи туристичної компанії. Застосовування інноваційного маркетингу і менеджменту туристичними компаніями. Роль туризму в розвитку економіки України. Практичні завдання.
Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг. Форми інноваційного маркетингу у туризмі. Бенчмаркінг. Туристичний брендинг. Використання сучасної концепції бенчмаркінгу при формуванні іміджу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу. Практичні завдання.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.	
Змістовий модуль 1. Інклюзивні технології у туристичній галузі	46	6	8	6	-	26	
Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму	6	2	-	-	-	4	
Тема 2. Класифікація і функції	4	-	-	2	-	2	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.		
туризму								
Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму	4	2	-	-	-	2		
Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за кордоном	4	-	2	-	-	2		
Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	6	-	4	-	-	2		
Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами	6	-	-	2	-	4		
Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю	6	2	-	-	-	4		
Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями	6	-	-	2		4		
Тема 9. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	4	-	2	-		2		
Змістовний модуль 2. Інноваційні технології у туристичній галузі	44	4	12	4		24		
Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі	6	2	-	-		4		
Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі	4	-	2	-		2		
Тема 12. Державне регулювання інноваційної діяльності у туризмі	8	2	-	2		4		
Тема 13. Інноваційні проекти у туризмі	6	-	2	2	-	2		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.		
Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	6	-	2	-	-	4		
Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі	6	-	2	-	-	4		
Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах	4	-	2	-	-	2		
Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг.	4	-	2	-	-	2		
РАЗОМ	90	10	20	10		50		

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму	Основні поняття та визначення туризму. Історія та передумови розвитку туризму. Історія розвитку туризму в Україні.	2
2	Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму.	Поняття «інклюзивний туризм». Функції і принципи інклюзивного туризму. Форми, види та напрями інклюзивного туризму.	2
3	Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю	Взаємодія туристично-інформаційних центрів (ТІЦ) музейних установ та туристів із інвалідністю. Робота об'єднаних територіальних громад з туристами із інвалідністю. Роль громадських організацій в розвитку інклюзивного туризму.	2
4	Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі	Основні поняття і визначення. Роль держави, науки та суб'єктів господарювання в інноваційних процесах. Класифікація інновацій	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
		в туризмі.	
5	Тема 12. Державне регулювання інноваційної діяльності у туризмі	Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні й поширенні інновацій. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у промислово розвинених країнах.	2
Всього			10

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 2. Класифікація і функції туризму	Понятійний апарат туризму. Система класифікації туризму. Функції туризму.	2
2	Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами	Поняття «природотерапія». Класифікація основних видів природотерапії.	2
3	Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями	Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням опорно-рухового апарату. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням зору. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням слуху.	2
4	Тема 12. Державне регулювання інноваційної	Проблеми розвитку наукового потенціалу регіонів України. Законодавчі акти, які	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	діяльності у туризмі	регулюють інноваційну діяльність в Україні. Варіанти інноваційної політики в Україні.	
5	Тема 13. Інноваційні проєкти у туризмі	Зміст, види та етапи розробки інноваційних проєктів. Сучасні проєкти сфери гостинності. Сучасні види та форми туризму.	2
Всього			10

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за кордоном	Сутність та зміст інклюзивного туризму як засобу соціально-психологічної реабілітації людини у сучасному світі. Соціальний туризм. Санаторно-курортні (оздоровчі) заклади України. Міжнародний досвід розвитку інклюзивного туризму.	2
2	Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	Сутність та особливості безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туризмі. Вимоги до створення безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туристичній діяльності. Правові умови розвитку безбар'єрного туризму в світі і в Україні. Практичні завдання.	2
3	Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	Відповідність туристичної інфраструктури України вимогам безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю. Оцінка рівня сприйняття стану формування безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю в туристичній діяльності. Цифрова доступність при формуванні безбар'єрного середовища в туризмі.	2
4	Тема 9. Методика	Екскурсія як форма	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	інклюзивного туризму. Етапи організації екскурсії. Практичні завдання.	
5	Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі	Інновації в управлінні туристськими підприємствами. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристського продукту. Управління інноваціями. Практичні завдання.	2
6	Тема 13. Інноваційні проєкти у туризмі	Нові види і форми організації подорожей. Особливості екстремального туризму. Сухопутний туризм. Пригодницький туризм. Повітряний туризм, відпочинок і розваги. Водний туризм. Інші інноваційні напрями в туризмі. Система клубного відпочинку таймшер. Аналіз тенденцій розвитку ринку світового медичного туризму. Практичні завдання.	2
7	Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	Особливості і структура сучасних інформаційних технологій у туризмі. Інноваційні інформаційні технології в туризмі. Системи бронювання та резервування. Практичні завдання.	2
8	Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі	Особливості постіндустріального укладу. Стратегії забезпечення сталого розвитку туризму. Поняття «інвестиційно-інноваційна привабливість» туристичної галузі. Практичні завдання.	2
9	Тема 16. Роль і місце	Споживчий сектор як основна	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	туристичних послуг у сучасних умовах	рушійна сила нової економіки. Планування науково-технологічної роботи туристичної компанії. Застосовування інноваційного маркетингу і менеджменту туристичними компаніями. Практичні завдання.	
10	Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг	Форми інноваційного маркетингу у туризмі. Бенчмаркінг. Туристичний брендинг. Практичні завдання.	2
Всього			20

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму	Тенденції розвитку ринку туристичних послуг.	4
2	Тема 2. Класифікація і функції туризму	Фактори, що впливають на розвиток туризму	2
3	Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму	Принципами універсального дизайну.	2
4	Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за	Перспективи розвитку інклюзивного туризму	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	кордоном		
5	Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	Безбар'єрний туризм як соціально-економічне явище. Ефективність реалізації безбар'єрного туру для осіб із інвалідністю.	2
6	Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами	Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму	4
7	Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю	Використання цифрових технологій громадськими організаціями для підвищення доступності туристичних послуг.	4
8	Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями	Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з синдромом Дауна.	4
9	Тема 9. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	Особливості проведення різних видів екскурсій.	2
10	Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі	Теоретичні засади інноваційного розвитку туристичних систем.	4
11	Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі	Управління знаннями.	2
12	Тема 12. Державне регулювання	Державна підтримка інноваційної діяльності в	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	інноваційної діяльності у туризмі	туризмі.	
13	Тема 13. Інноваційні проекти у туризмі	Розробка концепції інноваційного проекту.	2
14	Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	Геоінформаційні технології у туризмі. Цифровий цикл подорожі. Вплив сучасних інформаційних технологій на діяльність туристичного підприємства.	4
15	Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі	Модель інноваційного розвитку туристичних дестинацій в Україні.	4
16	Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах	Роль туризму в розвитку економіки України.	2
17	Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг.	Використання сучасної концепції бенчмаркінгу при формуванні іміджу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу.	2
Всього			50

3.2.2. ЗАОЧНА

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.		
Змістовний модуль 1. Інклюзивні технології у туристичній галузі	46	2	2	-	-	42		
Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму.	6	2	-	-	-	4		
Тема 2. Класифікація і функції туризму.	4	-	-	-	-	4		
Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму.	4	-	-	-	-	4		
Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за кордоном	4	-	-	-	-	4		
Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі.	6	-	2	-	-	4		
Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	4	-	-	-	-	4		
Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю	6	-	-	-	-	6		
Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями.	6	-	-	-	-	6		
Тема 9. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	6	-	-	-	-	6		
Змістовний модуль 2. Інноваційні технології у туристичній галузі.	44	-	2	2	-	40		
Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі.	4	-	-	-	-	4		
Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі.	4	-	-	-	-	4		

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	УСЬ ОГО	л	пр	сем	ла б	сам .в.		
Тема 12. Державне регулювання інноваційної діяльності у туризмі.	4	-	-	-	-	4		
Тема 13. Інноваційні проєкти у туризмі.	6	-	-	2	-	4		
Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування.	6	-	-	-	-	6		
Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі.	6	-	-	-	-	6		
Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах.	8	-	2	-	-	6		
Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг.	6	-	-	-	-	6		
РАЗОМ	90	2	4	2		82		

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що вносяться на вивчення	Кількіс ть годин*
1	Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму	Основні поняття та визначення туризму. Історія та передумови розвитку туризму. Історія розвитку туризму в Україні.	2
Всього			2

3) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 13. Інноваційні проєкти у туризмі	Зміст, види та етапи розробки інноваційних проєктів. Сучасні проєкти сфери гостинності. Сучасні види та форми туризму.	2
Всього			2

4) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	Сутність та особливості безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туризмі. Вимоги до створення безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туристичній діяльності. Правові умови розвитку безбар'єрного туризму в світі і в Україні. Практичні завдання.	2
2	Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах	Споживчий сектор як основна рушійна сила нової економіки. Планування науково-технологічної роботи туристичної компанії. Застосовування інноваційного маркетингу і менеджменту туристичними компаніями. Практичні завдання.	2
Всього			4

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття та історія розвитку туризму	Тенденції розвитку ринку туристичних послуг.	4
2	Тема 2. Класифікація і функції туризму	Понятійний апарат туризму. Система класифікації туризму. Функції туризму. Фактори, що впливають на розвиток туризму.	4
3	Тема 3. Теоретичне обґрунтування інклюзивного туризму	Поняття «інклюзивний туризм». Функції і принципи інклюзивного туризму. Форми, види та напрями інклюзивного туризму. Принципи універсального дизайну.	4
4	Тема 4. Розвиток інклюзивного туризму в Україні і за кордоном	Сутність та зміст інклюзивного туризму як засобу соціально-психологічної реабілітації людини у сучасному світі. Соціальний туризм. Санаторно-курортні (оздоровчі) заклади України. Міжнародний досвід розвитку інклюзивного туризму. Перспективи розвитку інклюзивного туризму.	4
5	Тема 5. Безбар'єрне середовище для осіб із інвалідністю в туризмі	Безбар'єрний туризм як соціально-економічне явище. Ефективність реалізації безбар'єрного туру для осіб із інвалідністю.	4
6	Тема 6. Природотерапія як засіб соціально-психологічної реабілітації дітей та	Поняття «природотерапія». Класифікація основних видів природотерапії. Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	молоді з особливими освітніми потребами	особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму.	
7	Тема 7. Робота державних організацій з туристами з інвалідністю	Взаємодія туристично-інформаційних центрів (ТІЦ) музейних установ та туристів із інвалідністю. Робота об'єднаних територіальних громад з туристами з інвалідністю. Роль громадських організацій в розвитку інклюзивного туризму. Використання цифрових технологій громадськими організаціями для підвищення доступності туристичних послуг.	6
8	Тема 8. Особливості організації екскурсійної діяльності для осіб із інвалідністю за нозологіями	Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням опорно-рухового апарату. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням зору. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням слуху. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з синдромом Дауна.	6
9	Тема 9. Методика організації та проведення екскурсії для дітей та молоді з особливими освітніми потребами.	Екскурсія як форма інклюзивного туризму. Етапи організації екскурсії. Особливості проведення різних видів екскурсій.	6
10	Тема 10. Теоретичні засади інноваційного розвитку у туристичній галузі	Основні поняття і визначення. Роль держави, науки та суб'єктів господарювання в інноваційних процесах. Класифікація інновацій у туризмі. Теоретичні засади інноваційного розвитку туристичних систем.	4
11	Тема 11. Інноваційні процеси у туризмі	Інновації в управлінні туристськими підприємствами. Інноваційні процеси в	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		просуванні і комерціалізації туристського продукту. Інновації в управлінні туристичними підприємствами. Управління інноваціями. Управління знаннями.	
12	Тема 12. Державне регулювання інноваційної діяльності у туризмі	Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні й поширенні інновацій. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів. Регулювання інноваційної діяльності у промислово розвинених країнах. Проблеми розвитку наукового потенціалу регіонів України. Законодавчі акти, які регулюють інноваційну діяльність в Україні. Варіанти інноваційної політики в Україні. Державна підтримка інноваційної діяльності в туризмі. Практичні завдання.	4
13	Тема 13. Інноваційні проекти у туризмі	Розробка концепції інноваційного проекту.	4
14	Тема 14. Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	Геоінформаційні технології у туризмі. Цифровий цикл подорожі. Вплив сучасних інформаційних технологій на діяльність туристичного підприємства.	6
15	Тема 15. Формування інноваційного розвитку туристичної галузі	Особливості постіндустріального укладу. Стратегії забезпечення сталого розвитку туризму. Поняття «інвестиційно-інноваційна привабливість» туристичної галузі. Модель інноваційного розвитку туристичних дестинацій в	6

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		Україні.	
16	Тема 16. Роль і місце туристичних послуг у сучасних умовах	Споживчий сектор як основна рушійна сила нової економіки. Планування науково-технологічної роботи туристичної компанії. Застосовування інноваційного маркетингу і менеджменту туристичними компаніями. Роль туризму в розвитку економіки України.	6
17	Тема 17. Інноваційні форми маркетингу. Бенчмаркінг. Брендинг.	Форми інноваційного маркетингу у туризмі. Бенчмаркінг. Туристичний брендинг. Використання сучасної концепції бенчмаркінгу при формуванні іміджу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу.	6
Всього			82

4) Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: студенто-центрований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання.

Викладання проводиться у вигляді лекцій, практичних занять, семінарів, роботи в малих групах, проведення індивідуальних занять, консультацій з викладачем, самонавчання в системі Moodle.

4.2. Форми та методи поточного контролю: тестування, вибіркове усне опитування перед початком занять, перевірка домашнього завдання, письмове опитування (розв'язування індивідуальних завдань), письмова контрольна робота.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: залік.

5) Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання

є:

- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- усна доповідь;

- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

б) Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для денної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова оцінка за змістовий	Рейтингова (підсумкова) оцінка з
---------------------	--	----------------------------------

					модуль 2, враховуючи поточне опитування)				навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
40 %					60 %				100
T1	T2	T3	...	T9	T10	T11	...	T17	

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для заочної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль										Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів) або Залік
МКР					Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення					
60 %					40 %					100
T1	T2	T3	...	T9	T10	T11	...	T17		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання заліку здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Плани занять.
3. Перелік основної та додаткової літератури.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з комплектами завдань.
5. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
6. Засоби поточного контролю.
7. Методичні розробки для проведення окремих занять.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Основні поняття та визначення туризму.
2. Історія та передумови розвитку туризму.
3. Історія розвитку туризму в Україні.
4. Тенденції розвитку ринку туристичних послуг.
5. Понятійний апарат туризму.
6. Система класифікації туризму.
7. Функції туризму.

8. Фактори, що впливають на розвиток туризму.
9. Поняття «інклюзивний туризм».
10. Функції і принципи інклюзивного туризму.
11. Форми, види та напрями інклюзивного туризму.
12. Принципи універсального дизайну.
13. Сутність та зміст інклюзивного туризму як засобу соціально-психологічної реабілітації людини у сучасному світі. Соціальний туризм.
14. Санаторно-курортні (оздоровчі) заклади України.
15. Міжнародний досвід розвитку інклюзивного туризму.
16. Перспективи розвитку інклюзивного туризму.
17. Сутність та особливості безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туризмі.
18. Вимоги до створення безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю в туристичній діяльності.
19. Правові умови розвитку безбар'єрного туризму в світі і в Україні.
20. Безбар'єрний туризм як соціально-економічне явище.
21. Відповідність туристичної інфраструктури України вимогам безбар'єрного середовища для осіб із інвалідністю.
22. Оцінка рівня сприйняття стану формування безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю в туристичній діяльності.
23. Цифрова доступність при формуванні безбар'єрного середовища в туризмі.
24. Особливості розвитку безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю. Ефективність реалізації безбар'єрного туру для осіб із інвалідністю.
25. Поняття «природотерапія».
26. Класифікація основних видів природотерапії.
27. Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму.
28. Проектування туристичних маршрутів за універсальним дизайном.
29. Особливості створення туристично-екскурсійного маршруту для осіб із інвалідністю.
30. Рекомендації щодо створення безбар'єрних маршрутів.
31. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням опорно-рухового апарату.
32. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням зору.
33. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з порушенням слуху.
34. Особливості організації екскурсійної діяльності для дітей та молоді з синдромом Дауна.
35. Екскурсія як форма інклюзивного туризму.
36. Етапи організації екскурсії.
37. Особливості проведення різних видів екскурсій.
38. Роль держави, науки та суб'єктів господарювання в інноваційних процесах.

39. Класифікація інновацій у туризмі.
40. Теоретичні засади інноваційного розвитку туристичних систем.
41. Інновації в управлінні туристськими підприємствами.
42. Інноваційні процеси в просуванні і комерціалізації туристського продукту.
43. Інновації в управлінні туристичними підприємствами.
44. Управління інноваціями. Управління знаннями
45. Вплив політичної, економічної і соціальної сфер на інноваційні процеси в туризмі.
46. Роль Всесвітньої туристської організації в стимулюванні й поширенні інновацій.
47. Державна підтримка і стимулювання інноваційних процесів.
48. Регулювання інноваційної діяльності у промислово розвинених країнах.
49. Проблеми розвитку наукового потенціалу регіонів України.
50. Законодавчі акти, які регулюють інноваційну діяльність в Україні.
51. Варіанти інноваційної політики в Україні.
52. Державна підтримка інноваційної діяльності в туризмі.
53. Зміст, види та етапи розробки інноваційних проектів.
54. Сучасні проекти сфери гостинності.
55. Сучасні види та форми туризму.
56. Розробка концепції інноваційного проекту.
57. Поняття інноваційних проектів у туристичній галузі.
58. Мета й завдання управління проектами в туризмі.
59. Теоретичні аспекти управління проектами у туризмі.
60. Інноваційний та проектний менеджмент у туризмі.
61. Нові види і форми організації подорожей. Особливості екстремального туризму.
62. Сухопутний туризм.
63. Пригодницький туризм.
64. Повітряний туризм, відпочинок і розваги.
65. Водний туризм.
66. Система клубного відпочинку таймшер.
67. Особливості і структура сучасних інформаційних технологій у туризмі.
68. Інноваційні інформаційні технології в туризмі.
69. Системи бронювання та резервування.
70. Особливості постіндустріального укладу.
71. Стратегії забезпечення сталого розвитку туризму.
72. Поняття «інвестиційно-інноваційна привабливість» туристичної галузі.
73. Модель інноваційного розвитку туристичних дестинацій в Україні.
74. Споживчий сектор як основна рушійна сила нової економіки.
75. Планування науково-технологічної роботи туристичної компанії.
76. Застосовування інноваційного маркетингу і менеджменту туристичними компаніями.
77. Роль туризму в розвитку економіки України.

78. Форми інноваційного маркетингу у туризмі. Бенчмаркінг.
79. Туристичний брендинг.
80. Використання сучасної концепції бенчмаркінгу при формуванні іміджу підприємств туризму та готельно-ресторанного бізнесу.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Азін В.О., Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Красюкова-Еннс О.В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Байди Л.Ю., Красюкової-Еннс О. В. Київ, 2013. 128 с.
2. Барна М.Ю., Тучковська І.І. Безбар'єрне середовище для осіб з інвалідністю в туризмі. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. №61, 2020. С.5-11.
3. Використання інноваційних технологій в галузі туризму: монографія / Зайцева В.М., Турова Д.Д., Корнієнко О. М., Кукліна Т. С., Журавльова С. М. Запоріжжя: Дике Поле, 2015. 144 с.
4. Влащенко Н. М., Тонкошкур М. В. Інноваційні технології в туризмі : навч. Посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 214 с.
5. Волошинський О. Горбаць І. Мацелюх А. Сварник М. Теорія і практика організації активного відпочинку та туризму для неповноздатних осіб. Навч. пос. Львів ТОВ «Простір М» 2009. 128 с.
6. Джинджоян В.В., Тесленко Т.В., Горб К.М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Каравела», 2022. 340 с.
7. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. За заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової-Еннс О.В. / Кол. авторів: Байда Л.Ю., Красюкова-Еннс О.В., Буров С Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. Київ, 2012. 216 с.
8. Інноваційні технології в туризмі : Навчальний посібник / укл. А. Гуцол. Северодонецьк : ПП «Поліграф-Сервіс», 2015. 343 с.
9. Інноваційний розвиток туризму та готельно-ресторанного господарства: монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої . Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. 202 с.
10. Кравченко О. О., Войтовська А.І. Інклюзивний туризм : МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : ЦП Компрінт, 2022. 280 с.
11. Кучеров Г. Г. Вплив європейського інклюзивного туризму на осіб з інвалідністю з України. Вектор Поділля. 2020. № 3. С. 253-265.
12. Резніченко І. Г. Інклюзивний туризм : навч.-метод. посіб. МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2023. 204 с.
13. Роль та значення індустрії туризму й гостинності у розвитку територій, громад, держави : монографія / [за заг. Редакцією д. е. н., проф. М. Ю. Барна]. Львів: ЛТЕУ, 2022. 264 с.

14. Сварник М. Г., Грибальський Я. І. Посібник з активного відпочинку та туризму для неповносправних. Товариство «Зелений Хрест». 2015. 150 с.
15. Смочко Н. М. Інноваційні технології в туризмі: Навчальний посібник. МДУ, 2012. 253 с.
16. Тучковська І. І. Особливості створення туристично-екскурсійного маршруту для осіб з інвалідністю. Herald of Lviv University of Trade and Economics Economic sciences. 2021. № 62. С. 115–120. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-62-16>.
17. Управління інноваційним розвитком туризму : навч. посібник / П. В. Романів. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 198 с.
18. Inclusive Tourism Marketing Toolkit. Workbook for collecting key information on Accommodation and Resorts [Electronic resource]. – URL :http://www.keroul.qc.ca/DATA/PRATIQUEDOCUMENT/166_fr.pdf
19. Marakova V., Medvedova M. (2016), "Innovation in tourism destinations", Forum Scientiae Oeconomia, 4 (1), pp. 33-43.
20. Sardak S., Dzhyndzhoian V., Samoilenko A. (2016), "Global innovations in tourism", Innovative Marketing, 12(3). doi:10.21511/im.12(3).2016.04.

10.2. Додаткова література

21. Інновінг в туризмі : монографія / А.А. Мазаракі, С.В. Мельниченко, Г.І. Михайліченко, Т.І. Ткаченко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 532 с.
22. Кудла Н. Є. Управління якістю в туризмі : підручник. МОН України, Львівський ін-т економіки і туризму. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 327 с.
23. Мальська М.П., Мандюк Н.Л. Основи маркетингу у туризмі: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.
24. Омельчак Г. Цифрова доступність при формуванні безбар'єрного середовища в туризмі. International Science Journal of Management, Economics & Finance. Vol. 3, No. 2, 2024, pp. 4655. doi: 10.46299/j.isjmef.20240302.05.
25. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навчальний посібник / Н.О. Алешугіна, В. Барановська, М.О. Барановський, О.О. Зеленська, І.В. Смаль, М. Філоненко. Чернігів: Вид-во ЧНТУ. 492 с.
26. Тонкошкур М. В., Абрамов В.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» (Основи туризмознавства) (для студентів 1-2 курсу денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 - Туризм). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова. Харків : ХНУМГ ім.О.М.Бекетова, 2015. 134 с.
27. Чайка С. Європейські практики інклюзивного туризму: досвід для України. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Випуск 43, с. 189-196 Visnyk of the Lviv University. Series Philos.-Political Studies. Issue 43, p. 189-196.
28. Як займатись доступним туризмом / Jak uprawjac turystyk bez barier : посібник / Львівська асоціація розвитку туризму / Lokalna organizacja

turystyczna w Przemyslu. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 216 с.

10.3. Інформаційні ресурси

29. <http://www.world-tourism.org> – інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації, який також містить інформацію національних туристичних адміністрацій країн, що входять до ВТО, статистичні дані.
30. <http://www.world-v-tourist.com> – віртуальний турист. Можна знайти туристичні довідники практично всіх країн світу, що містять карти, відомості з історії, культури країни, її природних умов, слайди із зображенням основних пам'яток, аудіо файли.
31. <http://www.travel-web.com> – система бронювання готелів і авіарейсів у мережі Інтернет, містить детальну інформацію про всі провідні готельні ланцюги й авіакомпанії, має систему пошуку за клієнтським запитом і підсистему «low prices» для пошуку сегментів з мінімальними тарифами.
32. <http://www.travel.net> – інформаційний розділ стосовно туризму в Інтернет, містить відомості про всі країни світу, в тому числі адреси посольств, готелів, ресторанів тощо. Існують підрозділи: авіакомпанії, агентства, країни, тури. Зручна система перехресних посилань допомагає в пошуках інформації.
33. <http://www.travel.net> – розділ авіакомпаній на сервері travel.net, що містить інформацію про більш як двадцять п'ять авіакомпаній - розклади авіарейсів, типи літаків, карти напрямків, описи аеропортів, системи пілг тощо.
34. <http://www.travel.net/europe.htm> – інформаційний розділ європейських країн. По кожній країні наводиться загальна довідкова інформація, відомості про мови, грошову систему, карти областей та найбільших міст, списки готелів. Є можливість пошуку окремих готелів за їх класом (кількістю зірок) або місцем знаходження. Для швидкого входження до цього інформаційного розділу в адресі замість слова «europe», вказується назва країни.
35. <http://www.worldhotel.com> – розділ з туризму, що вміщує такі підрозділи: готелі, авіакомпанії, туроператори, фірми прокату, залізничні тури, круїзи, довідники курсів національних валют, погоди, географічні карти країн, календарі туристичних подій. Основна частка інформації припадає на країни Північної Америки.
36. <http://www.leisureplan.com> – система прийняття рішень для тур-агентств та їх клієнтів, містить інформацію по 4 розділах: готелі, тури, визначні пам'ятки, прокат автомобілів. Дружня система пошуку.
37. <http://www.travelocity.com> – система комп'ютерного бронювання всіх сегментів туру через Інтернет. Система дозволяє отримати детальну інформацію про авіарейси, готелі, прокат автомобілів, тури, визначні пам'ятки, має дружню систему пошуку готелів і рейсів. У картці бронювання необхідно вказати номер кредитної картки клієнта.

38. <http://www.greentour.com.ua> – спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму.
39. <http://www.utis.com.ua> – українська інформаційна система.
40. <http://www.tour-spravka.kiev.ua> – довідка по туризму.
41. <http://www.visas.com.ua> – новини зі світу туризму.
42. <http://www.karpaty.com.ua> – про активний відпочинок у Карпатах.
43. <http://www.skinet.ru/top/> – спортивно-туристичний портал.
44. <http://www.wold-tourism.org>.
45. <http://www.tourism.gov.ua>.